

Leerrede over Efeze 4: 13 (vervolg), uitgesproken op Woensdagavond 12-7-1950 te Schiedam door ds H. Hofman, evangeliedienaar.

Zingen - Psalm 63: 1 en 2

Lezen - Hebreëen 1

Tekst:

In aansluiting op hetgeen wij de vorige week verhandelden, vragen wij thans uw aandacht voor de woorden: "En der kennis van de Zoon Gods", wat u vindt in het 4e hoofdstuk van Paulus' zendbrief aan die van Efeze, nader het 13e vers, waar Gods Woord aldus luidt:

Totdat wij allen zullen komen tot de enigheid des geloofs en der kennis van de Zoon Gods, tot een volkomen man, tot de mate van de grootte der volheid van Christus.

Leerrede.

Vorige week hebben wij in hoofdzaak stilgestaan bij: "Totdat wij allen zullen komen tot de enigheid des geloofs." Nu volgt er: "En der kennis van de Zoon Gods."

Wij hebben toen in het bijzonder stilgestaan bij de aanleiding waaruit Paulus zo handelt, namelijk: uit de verhoging van Christus. Want: Die nedergedaald is, is Dezelfde Die ook opgevaren is en gaven genomen heeft om uit te delen onder de mensen. Paulus maakt hier rechtstreeks de toepassing, dat Christus, als Hoofd van Zijn gemeente, ambten uitdeelt in Zijn kerk en Zelf gegeven heeft: "Sommigen tot apostelen, en sommigen tot profeten, en sommigen tot evangelisten, en sommigen tot herders en leraars; Tot de volmaking der heiligen, tot het werk der bediening, tot opbouwning des lichaams van Christus; Totdat wij allen zullen komen tot de enigheid des geloofs en der kennis van de Zoon Gods."

Het is wel opmerkelijk, dat ook Calvijn, als hij in de Institutie de leer behandelt, begint met, dat God ook gekend wordt in het werk der schepping, doch dat, al doet God Zich daarin kennen in Zijn eeuwige kracht en goddelijkheid, het niet genoegzaam is tot zaligheid, daar wij er Christus niet uit leren kennen.

Wij leren Jezus Christus kennen door de Heilige Schrift, niet uit de natuur. Daartoe heeft God Zijn Woord gegeven, en daarbij in het bijzonder dat het Evangelie gepredikt zou worden, gelijk Jezus Zijn discipelen de opdracht gegeven heeft: "Gaat heen in de gehele wereld, predikt het Evangelie aan alle creaturen. Die geloofd zal hebben, en gedoopt zal zijn, zal zalig worden; maar die niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden."

Als Paulus dan ook over kennis handelt, dan moeten wij daarbij bedenken, dat noch de apostel Paulus noch de andere evangelisten, noch Christus Zelf, van een oppervlakkige kennis spreken, bijvoorbeeld in deze zin: "Er staat geschreven, dus daarom zijn die dingen natuurlijk zo, want de Bijbel is Gods Woord. Daarbij leggen wij ons neer dat die zaken zó zijn, en niet anders."

Als er in de Schriftuur gehandeld wordt van kennis, dan is er sprake van een gewrochte kennis des Geestes. Want het is de Heilige Geest, Die het geloof werkt, en Hij wil dat doen en doet het door de verkondiging van het heilig Evangelie. Nu bestaat het zaligmakend geloof in de eerste plaats in kennis, maar ook in betrouwen. Doch in de eerste plaats is er ware kennis nodig.

Het zaligmakend geloof is geen blind geloof, dat men er zich bij neerlegt: "Er staat in de Bijbel", dus daarom is het waar, en dat men daarop leunt! Neen, want er wordt door Gods Geest in het hart een kennis gewrocht van de Zoon van God, Die geheel beantwoordt in onze behoeften, in onze belangen, in onze noden.

Daarom is er ook onderwerpelijke schikking des harten nodig -dat wij een onderwerp worden-wil er van de kennis van Gods Zoon gewrocht kunnen worden. Als wij niet met onze zonden, niet met onze staat afgeladen worden, waardoor wij zelf geen uitweg meer weten, wat zouden wij dan met Jezus moeten doen?

De Zone Gods, als Zaligmaker, is niet een Persoon tot opsiering van de godsdienst -- opdat wij daardoor een rechte belijdenis zouden hebben van wie God is, Die Zich wil uitspreken, Zich wil verklaren door Zijn Zoon, Die in de Schriftuur ook genoemd wordt "het Woord", waardoor alle dingen geschapen zijn -- maar, God heeft Zijn Zoon tot een Zaligmaker gesteld.

Willen wij ooit ten hemel ingaan, dan hebben wij Hem nodig. In de staat waarin wij zijn door onze bondsbreuk in Adam is Hij onmisbaar. Daarom is er tot de kennis des Zoons Gods nodig: een grondige, zakelijke kennis van: wie wij zijn. Dat is noodzakelijk wil er de noodzakelijkheid gewrocht worden tot de kennis van de Zoon van God. Niemand zie dat dus over het hoofd.

Als wij dat voorbijzien, dan kan het wel zijn, dat wij zèlf gaan werken met het Evangelie van zaligheid, het zèlf gaan toepassen en zèlf gaan handelen, waardoor men het geloof dan zó stelt, dat wat God in Zijn Woord heeft laten beschrijven, bijvoorbeeld: "Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe", men dan zegt: dat aanvaard ik. Dus, dan geloof "ik" in de Zoon van God, en doe "ik" wat er op mijn pad ligt en wat mijn plicht is. Dan kunnen wij dus gaan werken, zodat wij de evangelische waarheden zelf gaan toepassen en toe-eigenen, zonder dat het een zaak des harten is. Dan is het een zaak van ons, daar wij ons bewegen als godsdienstige, als belijdende mensen, en met die belijdenis zèlf werken en onszelf bouwen, wat ons eenmaal zal ontvallen.

Hiervan zouden overvloedig voorbeelden aangehaald kunnen worden, zoals ik bijvoorbeeld eens gehoord heb van een vrouw, die er járen voor doorgegaan was een waar christin te zijn. Zij kon prátén, zelfs rechtzinnig en ook nog wenen (dat geeft temeer een indruk) over de liefde van God, en: "Oh, dat wonder." Máár ... toen de dood kwam, hielden alle praatjes op, óók alle belijdenis. Want daar staat toch van: "Die niet heeft (dat is: waar geen genade is), van die zal genomen worden ook wát hij heeft." Als er dan niets is dan belijdenis, en (laten wij het aldus uitdrukken) een Jezus op papier, gelezen uit de Bijbel, dan wordt ook dát ons ontnomen. Dan houden wij niets over. En dát was het deel van die vrouw. Toen zij op sterven lag en alles nacht en duisternis was, kwam zij tot de ontdekking dat er nooit wat geweest was, dat zij niets had, dan twee lege handen en een naakte ziel. De dominee werd geroepen om uit te zoeken hoe het in elkaar zat: had zij zichzelf bedrogen, zat het in de kerkleer waar zij onder gegaan had, òf, was het satan die haar verleid had?! Is het niet verschrikkelijk, dat als iemand op sterven ligt, zulk een ernstige zaak dan moet worden uitgezocht? Zij ging voor eeuwig verloren! Of het dan zit in onszelf, in de kerkleer of in satan - dat wij geheel door zijn listen beneveld zijn - maar ... verloren is verlóren!!

Christus is alléén de ware Behouder, doch dat is Hij voor verlorenen en daarom moeten wij dat h́er leren kennen. Ook ons leerboek, de catechismus, onderwijst ons in het antwoord op de vraag: "Waarom laat ons dan God alzo scherpelijk de Tien Geboden prediken, zo ze toch niemand in dit leven houden kan?", met: "Eerstelijk, opdat wij ons leven lang onze zondige aard hoe langer hoe meer leren kennen, en des te begeriger zijn om de vergeving der zonden en de gerechtigheid in Christus te zoeken. Daarna opdat wij zonder ophouden ons benaastigen, en God bidden om de genade des Heiligen Geestes, opdat wij hoe langer hoe meer naar het evenbeeld Gods vernieuwd worden, totdat wij tot deze voorgestelde volkomenheid na dit leven geraken."

Wéten wij, dat wij de Wet niet kunnen houden? Want, daar wordt óók zo lichtvaardig over gesproken: "Ja, dát kan een mens niet, hoor." Het is de waarheid Gods, dat wij het niet kunnen,

maar: wéten wij het? Hebben wij het geprobeerd? Want de eis ligt op ons. God vraagt eerbied voor Zijn heilige Wet, daar die als het uitgedrukte beeld is van Zijn reine natuur.

Ja, wij kunnen het wel zó uitdrukken: dat de heerlijkheid van Zijn Wezen als uitgedrukt is in de Wet. Dít het proberen, en wáár de eis werkt: "Gij zult" en: "Gij zult niet", die kunnen er met schrik en smart achter komen: "Ik kan de Wet niet houden, het is mij onmogelijk!"

Deugt dan de Wet niet? Dát is het geval niet, want de Wet is goed, het gebod is heilig, rechtvaardig en goed. De Wet is geestelijk, maar wie zijn wij? Wij zijn vleeselijk, en verkocht onder de zonde! Wij zijn dus een lijfeigene onder de zonde, waar Paulus in Romeinen 7 van zegt: "Ik ben vleeselijk, verkocht onder de zonde." Dus, net zoals ik hier deze zakdoek vast heb, zo heeft de zonde ons, en zijn wij geknecht onder de zonde.

Niet: wíj over de zonde baas, maar ... de zonde over ons de baas. Verkocht! Wij zijn dus zondeslaven! Daar dan de Wet goed is, en dát ons deel is, zo komt juist door de Wet voor de dag, dat wij niet deugen. Ook de catechismus leert ons, dat door de Wet de kennis der zonde is. Als de Wet zijn werk bij ons doet, en ingang bij ons vindt, dan zal het algehele verderf dat in ons woont voor de dag komen.

Ons deel is dan niet: "Ik ben toch in zulke akelige omstandigheden! Het is of ik niets anders kan dan zondigen. Zelfs als ik 's morgens mijn ogen opendoe, dan moet ik mijzelf al verwerpen om wat er 's nachts in mijn dromen heeft afgespeeld. Daarom, als ik opsta, zeg ik: O, Heere! kom er toch eens aan te pas! Mocht het toch eens veranderen." Maar "de Heere" geeft zo'n "verandering" niet! Wanneer er zo geroepen wordt tot de Heere, en het gebeurt dat er een woord valt zoals wij dat graag zouden hebben, dan is dat niet van God! Hij spreekt Zichzelf niet tegen, want Hij wil dat bij ons open komt, wie wij geworden zijn door de zonde. Daarom moeten zulke dingen, alsmede: "Het zal wel lóslopen!", van ons eigen brein of van satan zijn.

Ook kan het wezen (dat zal ik nog even aanhalen), dat bijvoorbeeld in banden, in noden, in de ellende onder onze zonden, er enige toediening geweest is van Gods liefde: dat er bij Hem een ruimte is om zalig te worden! Jesaja drukt dat zelfs zo uit: "In dezelve is de eeuwigheid, opdat wij behouden zouden worden." Als daar dan van open is, brengt dat met zich mede, dat wij in vrijmoedigheid onze handen en harten tot God opheffen. Daarin kan voorkomen, dat, als het weer wegzakt en op de voorgrond treedt, dat wij overal buiten staan (dat werk der genade is er wel, maar wij missen en derven alle zekerheid), en ons gevraagd wordt: "Hoe is het met je? Heb je nog zo'n ruimte?", het antwoord dan is: "Nee, dat is allemaal weg. Satan is toch zo in de weer! Alles wordt betwist!"

Maar ... daar wij van nature geen kennis van God en van Zijn genade hebben, kan het zijn dat het niet satan is die in de weer is, maar zuiver het werk van de derde Persoon, de Heilige Geest, Die werkt om ons te ontnemen wat wij ons toe-eigenen: "grond-buiten-Christus", en weer voor de dag wil brengen: "Je bent in je zonde!" Er is wel een werk der genade, maar dat ligt búiten je! Dat moet gezocht worden! Je hebt er geen deel aan, en geen gemeenschap in." Dan kan het dus zijn, dat de Heilige Geest werkt en dat wij het voor satanswerk aanzien! Zó zijn wij uit op behoudenis en om grond onder de voeten te hebben.

Wij zijn er vierkant op tegen om openbaar te komen in onze vloek- en doemwaardige staat voor God, zodat wij eigenlijk grote vijanden zijn; het geschiedt alleen door overwicht als openbaar komt wat wij door de zonde geworden zijn. Nochtans is het zó noodzakelijk, dat ik wel een ieder zou willen opwekken: neemt het aan, je staat van jammer, ellende en ongeluk. Neemt het aan dat de Wet heilig is en rechtvaardig en goed, dat je zelf niet deugt. Leert maar kennen, dat door de werken der Wet geen vlees behouden kan worden en niet voor God gerechtvaardigd kan worden. Leert maar kennen dat de Wet door vlees krachteloos is, dat in dat alles de Wet dus goed is, maar dat wij niet deugen. Laten wij het zó kennen, dat het niet: "wel-erg-goed" zou zijn als er staatsverandering zou plaatsvinden, maar dat het noodzakelijk is, onmísbaar!

Om te komen tot de enigheid des geloofs en der kennis van de Zoon van God, is het een vereiste dat men éérst kennis verkrijgt van onze zonde, wil er op een zaligmakende wijze, als tegenhanger in onze staat, gewrocht worden, kennis van Jezus Christus. Want er kan ook algemeen en bijkomend werk des Geestes zijn. Dat is er, als er geen diepgang van zelfkennis is en er in het hart niet is die onderwerpelijke schikking die er zijn moet.

Als wij bijvoorbeeld lezen dat Jezus sprak: "Ziet, een zaaier ging uit om te zaaien", dan is er sprake van één zaaier en ook van één zaad. Tijdens het zaaien valt er van dat zaad op de weg, het wordt vertreden, en de vogelen des hemels nemen dat weg. Dan is er niets meer van te zien, alsof er geen zaad geweest is. Onder het zaad verstaat Jezus het Woord, en daar was nu niet de minste openbaring van, want de vogelen des hemels namen het weg. Vervolgens lezen we van nog drie andere delen die ook gezaaid waren en dat het bij alle drie groeide. In het begin was er zelfs geen onderscheid te zien. Van alle drie kon men zien: "Kijk, daar is tarwe gezaaid. Ja, het komt al mooi op." Hoe schoon doet het zich aanzien als tarwe uit de grond komt! Het is alsof een groen tapijt de aarde bedekt. Dagelijks is te zien dat het gewas groeit. Máár, het is niet te doen om een mooi groen tapijt, en het is er ook niet om te doen, dat het zeer hoog groeit, doch het gaat om de tarwe!

Nu komt bij het opgroeien voor de dag, dat er twee delen bij zijn, waar niets van terecht komt. Het ene was een deel waar het zaad op steenachtige plaatsen was gevallen, waar het niet veel aarde had, zodat het verdorde; en het zaad van het andere deel was terecht gekomen tussen het onkruid en toen het onkruid groeide, overvleugelde het de tarwe en verstikte hetzelfde. Nu is er dus nog één deel over dat groeit en vrucht draagt. Niet omdat die tarwe beter was dan die op andere plaatsen gezaaid was, maar het vrucht dragen zat 'm dáárin, dat het diepte van aarde had. De grond waar het gezaaid was, was goed. Als er geen rotsen geweest waren en geen onkruid, dan zou het andere ook gegroeid zijn. Want aan het zaad mankeerde het niet. Het mankeerde dus dááran, dat er rotsen waren, dat er onkruid was. Zo kan er veel te zien zijn, soms veel beweging in: ijver, tranen en er kunnen waarheden voorkomen, maar, welke grond heeft het?

Zo kan onder algemeen en bijkomend werk des Geestes er zelfs wel een hele belijdenis zijn over Christus en de genade. Maar, wat is er gewrocht van kennis? Hoe is de ondergrond? Als de ondergrond niet deugt, wat is dan de afloop, het einde? Waar wij dan zozeer op tegen zijn, namelijk dat er van de Wet werkt, waardoor er kennis der zonde is, dat stellen wij als noodzakelijk op de voorgrond, wil er door die Geest op zaligmakende wijze gewrocht kunnen worden gelijk er staat in Psalm 119:

De zuiverheid van Uw getuigenis
blinkt altoos uit, zelfs in de zwaarste noden.

Dan kan - onder onze zonden, in onze staat van ellende, banden en noden - de leer Gods en van Christus op waarde komen. Die kunnen niet gemist worden.

Als Jezus spreekt over het werk der genade, dan wordt dat werk op verscheidene plaatsen in de Schriftuur voorgesteld onder het beeld van een barendende vrouw die in banden, noden en in weeën is, want er moet gebeuren wat niet gebeuren kan. Zó wordt het voorgesteld. Zien wij dus wel, dat die zaken ons zo maar niet komen aanwaaien op een manier van: "Op een goede dag was ik zo in overdenking, hier- en daarover, en toen kwam de Heere over in m'n hart met die en die waarheid. Toen zei ik: "Lieve Heere", en ik zag en begreep." Neen, zo is dat niet, werkelijk niet! Er kan ophef gemaakt worden over Jezus, over de Zoon van God, terwijl er bij alle ophef geen zakelijkheid is, maar die er wel kan zijn bij de grootste eenvoud.

Ik ken iemand bij wie ook zondekennis was. Hij had van alles geprobeerd om "het lek" boven water te krijgen. Alle offers die hij aanbracht, keurde God af. Alles brak aan zijn handen af. Nadat hij op een keer ten einde was, kwam alleen dit woord tot hem: "En gij zult Zijn Naam heten Jezus, want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden." Toen zei hij er van: "Daar openbaarde zich voor mij een geheel nieuw terrein: zalig worden!" Ook weet ik van iemand, die op een keer ten einde raad was, niet meer wist wat hij beginnen moest. In die tijd zat hij eens in een kerk, waarin veel mensen waren. Hij zat wat om zich heen te kijken, en dacht: iedereen kon wel zalig worden, maar hoe moest het met hem? Terwijl hij zo in zichzelf gekeerd zat, werd er tot twee maal toe dit woord aangehaald: "Toehoorders, weet gijlieden dat? God heeft een Zóón! Ik zal het nóg eens herhalen: Weet gijlieden dat? God heeft een Zóón! En Die heeft Hij gesteld tot een Zaligmaker!" Toen was het zeggen van die man: "Het was eenvoudigweg of ik in een heel andere wereld kwam." Hoe kwam dat? Hij was een onderwerp om te gaan verstaan van de verborgenheid van het Koninkrijk Gods. Het sloeg met kracht in, want het was de tegenhanger in al zijn ellende en ongeluk.

Wanneer dat het geval is (dus dat wij het niet weten), en God opent van de verborgenheden van dat Koninkrijk, daar staat van: "De ogen dergenen, die zien, zullen niet terugzien, en de oren dergenen, die horen, zullen opmerken."

Want al heeft de kennis van de Zoon van God maar één keer inslag bij ons verkregen -- dat God Zijn eniggeboren Zoon, Eénswezens met Hem, met de Vader, Licht uit Licht, God te prijzen tot in alle eeuwigheid, tot een Zaligmaker gesteld heeft, dat Hij waarachtig en eeuwig God is, Die in de volheid des tijds, geboren uit de maagd Maria, ons vlees en onze natuur heeft aangenomen, opdat Hij, Eén voor allen, het zware oordeel uitbracht tot overwinning en dat zaken zijn, die wij niet zo maar eens gegrepen of gelezen hebben, maar waar dat zaken zijn uit openbaring in onze ellende -- dan komt altoos, als wij het niet meer weten, voor de dag: maar dàt is er toch!! Zo wordt er kennis gewrocht, dat God een Zoon heeft, Die Hij gesteld heeft tot een Zaligmaker.

Nu wordt die kennis in het hart des zondaars op zulk een wijze gewrocht, dat het innerlijk zijn vrucht openbaart. Dus geen kennis waardoor er in het hart een dorre wetenschap ontstaat, maar een kennis die vruchtdragend is, bestaande hierin, dat hart en zinnen als opgepakt en opgevoerd worden. Daarom komt het geloof, dat in de eerste plaats in kennis bestaat, voor de dag in hartelijkheid. Er is blijdschap in, leven in, en van zulk een aard dat men het niet kan nalaten - de liefde is mededeelzaam - om dat eens te ontlasten. Dat moet men eens kwijt, het geeft niet aan wie. Waar dat voorkomt, al is het op zijn onverwachtst, dan komt het er uit, want men zou het wel willen overdrukken.

Het is dus niet, zoals ik eens hoorde nadat er ergens een paar mensen waren bekeerd. Toen daar over gesproken werd, vroeg er één: "Gebeurt dat bij jullie ook wel eens?" "Ja - was het antwoord - maar bij ons praten wij er niet zo over." De ander zei: "Nou, dat vind ik anders een rare geschiedenis, want of het goed is of niet om er over te praten, maar ik geef je de verzekering, dat als het mij gebeurde, dan ging ik vertellen hoe goed God is voor een slecht mens. Wat ik er nu bij tijden al van gevoel is reeds zó, dat ik er bijna mijn mond niet van houden kan."

Hoe komt dat? Er is een kennis gewrocht waardoor hart en zinnen worden opgewekt in hartelijkheid. Dat is ook te zien, waardoor er dan gevraagd wordt: "Zeg, wat zie ik aan je? Je bent zo opgewekt, hoe komt dat?" Waaruit men dan te horen krijgt: "Ja, ik kan er niet van tussen van hetgeen er bij mij werkt, dat moet ik eerst eens zeggen." Dat werkt de kennis.

Daarbij komt dit, en dat is het wonderlijke: waar gewrocht wordt door die Geest - hetzij dadelijk, hetzij middellijk door de prediking van het Woord - daar geschiedt het in omstandigheden dat wij het niet weten. Als wij dan het Woord horen of Gods Woord lezen, dan doet zich dit wonderlijke voor, dat, wat wij eerder nooit begrepen hebben - nooit hebben verstaan - dat is dan als een open boek. Het is dan zó voor ons, dat wij er in leven en er uit genieten, waardoor wij de

woorden van Jehizkia als de onze maken: "Heere, bij deze dingen leeft men, en in dit alles is het leven van mijn geest." Zien wij dus wel, dat het geloof in de eerste plaats bestaat in kennis?

Het is niet zo maar een dood dogma, een dorre belijdenis, maar, laten wij een woord van Luther gebruiken: "Het geloof is een levend ding." En, inderdaad, zó is het. De minst, de kleinst gelovige leeft uit, dat het een levend ding is.

Ook is de kennis van de Zoon van God zulk een zaak: daar komt men hier nooit in uitgeleerd. En het is zó groot, dat het minste wat er van gekend wordt, ons toeschijnt, een oneindig grote inhoud te zijn, gewèldig! Maar later, soms al na enkele dagen, komen wij tot de kennis dat wij, zoals het in het boek Job staat, slechts een klein stukje der zaak van Hem hebben gehoord. Inderdaad, het is ook een klein stukje wat wij er van weten, want als wij nadere kennis opdoen, dan leren wij kennen, dat (net als een kind dat bij de oceaan staat en met een schelp water aan het scheppen is) zo is die kennis van de Zoon van God onuitputtelijk.

Het is ook geen wonder! Hij is toch de Persoon Die de laagste en de hoogste plaats heeft ingenomen en in Zich de einden der aarde omvat, het ganse mensdom met al de ellenden die er door de zonden zijn. Als men dus op de leerschool komt bij Koning Jezus, en door Geest en Woord onderwezen wordt in de kennis van de Zoon van God, dan staan wij telkens weer stil in verwondering: "Wie dat wonder vatten wil, staat het verstand met eerbied stil."

Want wij komen telkens bij de Oorsprong terecht, Die het heeft uitgedacht. Dat is God, de eerste Persoon, Die is er de Auteur van. Die heeft gedachten des vredes gedacht. Hij heeft Zijn Zoon verwekt in gerechtigheid, heeft Hem gesteld tot een Zaligmaker der wereld, heeft Hem met de Heilige Geest gezalfd tot de hoogste Profeet en Leraar, tot enig Hogepriester en tot eeuwig en wettig Koning. Welk een dierbaar Wezen is Hij! Wij moesten, eer ik daar nog het één en ander van spreek, maar zingen het laatste vers uit Psalm 100:

Want goedertieren is de HEER; ...

Als Elíhu, in het boek Job, hoofdstuk 33, handelt over het werk Gods en der genade, dan lezen wij: "Is er dan bij Hem een Gezant, een Uitlegger, Eén uit duizend, om de mens zijn rechte plicht te verkondigen; Zo zal Hij hem genadig zijn, en zeggen: "Verlos hem, dat hij in het verderf niet nederdale, Ik heb verzoening gevonden. Zijn vlees zal frisser worden dan het was in de jeugd, hij zal tot de dagen zijner jonkheid wederkeren. Hij zal tot God ernstiglijk bidden, Die in hem een welbehagen nemen zal en zijn aangezicht met gejuich aanzien; want Hij zal de mens zijn gerechtigheid wedergeven." Dan staat er tegelijk: "Zie, dit alles werkt God twee- of driemaal met een man; opdat hij zijn ziel afkere van het verderf, en hij verlicht worde met het licht der levenden."

Gij zult zeggen: "Wat is dat nu toch? Wordt een mens dan twee of drie keer bekeerd?" Wat zou Elíhu daar nu mee bedoelen? Leest dan eens met aandacht dit gehele hoofdstuk na, en vergelijk het ook met de leer die in onze catechismus vervat is. Dan moet men tot dit inzicht komen, dat Elíhu niet zegt, dat moet twee- of driemaal gewerkt worden, maar: "Dit alles werkt God twee- of driemaal met een man. Daarmede geeft Elíhu te kennen, dat, hoewel God een vrijmachtig Wezen is, in Zijn vrijmacht doorgaans deze regel volgt, dat Hij ons dat werk ontdekt door de verkondiging van het Woord (dat is dus de eerste keer), dan dat gehele werk soms ook openbaart in banden en noden en ten derde wanneer Hij dat werk komt toe te passen door Zijn Geest. Maar het is hetzelfde werk! Daarom zegt iemand, bij wie dat werk is toegepast en Christus in Zijn ganse Middelaarsbediening geschonken is: "Ik heb geen nieuw geloof gekregen, maar al wat ik geloofd heb, dat is bevestigd geworden." Hij wordt er van verzekerd. Wij hebben daarbij op te merken, dat dit alles geschiedt in de kennis van onze zonde.

Als ik over mijn eigen leven spreek, dan zou ik er dit van moeten zeggen: Ik heb een halfjaar gehad, dat, dat werk door de prediking des Woords openkwam. Dat was voor mij als spijs en

drank, want mijn jammer was zo groot. Dat duurde totdat het afgebroken werd, en zich openbaarde dat God niet alleen barmhartig was, maar ook rechtvaardig. Toen ontviel mij alles, zodat ik na een dag of wat ten einde raad was. Ik dacht door God voor eeuwig verdaan te worden. Maar het behaagde God, mij Zijn Zoon te openbaren in de graveerselen van Zijn eeuwige liefde. Ik leerde Hem toen nader kennen.

Daarna volgde een tijdvak van 15 maanden, waarin ik heb leren kennen, kennen, kennen, van de kennis van de Zoon van God: Hij volkómen Zaligmaker. Totdat er een volledige kennis van Christus was, van Zijn Godheid, van Zijn mensheid, van die twee naturen in één Persoon tezamen verenigd, van Zijn vernedering, van Zijn verhoging. Héél dat werk was open.

Toen dacht ik, door de ruimte die er in mijn ziel was, dat er niets meer gedaan behoefde te worden dan de toepassing. Maar toen zijn er drie jaren aangebroken, waarin God mij al dieper is gaan inleiden in de kennis van mijzelf en in Adams val, mij is gaan uitzetten en ontbloten. Ten laatste was ik de verlorene en sneed God mij als Rechter af in Adam. Daar mij toen alle grond ontviel, en het voor eeuwig verloren was, werd Christus mijn Grond. Hij heeft mij gereinigd door Zijn bloed, mij gedekt met Zijn gerechtigheid, mij de vrede met God bezorgd en mij als kind bij Hem wedergebracht, en die Geest heeft het werk verzegeld. Maar het is alles hetzelfde werk; geen ànder werk.

Daarom heb ik ook tegen al degenen, die ik zo heb horen spreken, gezegd: "Ik heb geen nieuw geloof gekregen, maar hetzelfde geloof dat ik had, is bevestigd." In zoverre er dan bewustheid des geloofs is, en er die kennis is gewrocht des Zoons Gods, is het dan zó: "Ja, toen heb ik àlles leren kennen en ben door àl de stukken heengeleid?" Neen, zo is het niet. Want de kennis des Zoons Gods blijft een eeuwige levende nieuwe kennis, gelijk Hoséa zegt: "Dan zullen wij kennen, wij zullen vervolgen, om de HEERE te kennen; Zijn uitgang is bereid als de dageraad."

Dus daar was de kennis des Zoons Gods, maar ook een verder opdoen van kennis. Een steeds verder toenemen in de kennis van: wie ben ik geworden door de zonde, waardoor Christus al meer gaat rijzen. Want naarmate er bij ons diepgang is in zelfkennis, zal er ook een meerdere kennis komen van God en van Zijn dierbare Wonderzoon. Die twee maken een gelijke tred.

Zien wij wel, waarom Paulus zo de nadruk legt op Christus' verhoging, en dat Hij hier, in Zijn kerk, ambten uitdeelt? Hij zegt, dat het daartoe is, opdat wij zouden komen tot de enigheid des waren geloofs, en tot de kennis des Zoons Gods. Want wat kunnen wij minder missen dan de kennis des Zoons Gods? Die brengt alle levendmakende kracht aan, want in Hem hebben wij alles wat wij nodig hebben tot zaligheid.

Wanneer Martha tot Jezus zegt (nadat Hij gezegd had: "Uw broeder zal wederopstaan"): "Ik weet dat hij opstaan zal in de opstanding ten laatste dage (zij geloofde wel, dat de wortel der zaak in haar broeder was), dan zegt Christus: "Ik ben de Opstanding en het Leven." Hij wil kennis bij haar werken. Wat is dat: "Ik ben de Opstanding?" Hij zegt niet: Ik kan laten opstaan, maar Jezus geeft te kennen - om het zo uit te drukken - dat Hij de ziel is van het nieuwe scheppingswerk, en Zelf de Opstanding is. Nu doet Hij de Zijnen, die door het geloof aan Hem verbonden zijn, de kracht genieten tot opstanding. Kijk, dat is kennis.

Ook zegt Hij: "En het Leven." Wij zijn de dood onderworpen, maar nu is er een nieuw werk, een werk van herschepping en genade, waarvan Hij de Levensvorst is. Daarom krijgen zij uit Hem, die Fontein, het leven, omdat Hij àlles is. Dat is kennis.

Het is dan ook de bedoeling, dat wij dat al meer en meer machtig zouden worden. Want wij zijn door Adams val de ongetroosten geworden, en nu wil Hij ons maken de getroosten. Zó de getroosten, net zoals Jakob en zijn zonen toen zij in Egypte kwamen, omdat Jozef gezegd had: "Ik zal u onderhouden, gij en uw huis, en alles wat gij hebt." Daar zijn zij goed achter gekomen, want toen zij in het land Gosen woonden, en er in geheel Egypteland geen eten meer was, hebben zij leren kennen welk een macht Jozef had. Hij had de sleutel van al de voorraadschuren, hij

was de persoon. Zo zijn zij er achter gekomen: "Wat zitten wij hier veilig, want Jozef, onze broeder zorgt voor ons." Al was er nog jaren honger, zij konden getroost zijn.

Zo is het ook de bedoeling, dat wij zouden weten dat die geestelijke Jozef zo rijk is! En dat die kennis in ons zich uitsprekt in ons ganse zijn, in ons ganse leven onder alle onrust en onvrede, opdat ongeloof, twijfel en alles wat niet uit God is, maar uit ons, zich vleugels make, en de kennis van de Zoon van God ons dermate zou vervullen als de wateren de bodem der zee bedekken.

Wat zal ik daar nog bijvoegen? Och, dat het bij een ieder zij: "O Zonne der gerechtigheid, verlicht Gij ons." Want Hij moet toch alles doen. Het is door de prediking, dat gewrocht wordt de kennis des Zoons Gods, maar het is de Heilige Geest Die de Auteur is, want Die werkt het door middel van de prediking des Woords.

Dat het dan God behage en believe, om Zijns eeuwigen verbonds wil, dat de kennis Zijns Zoons nog openbaar worde in en onder ons, ja, dat die kennis zich verspreide op het rond der aarde, dat alles tot lof, dankzegging, eer en heerlijkheid aan Zijn nooit genoeg volprezen Naam en goedheid. Amen.

Slotzang:

Psalm 87: 4

God zal ze Zelf bevestigen en schragen, ...

Zegen.

Gaat voorts heen in vrede, en ontvangt de zegen des HEEREN:

De genade van onze Heere Jezus Christus, de liefde Gods des Vaders, en de troostvolle gemeenschap des Heiligen Geestes, zij en blijve met u allen. Amen.